

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Model

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Pe măsură ce ostilitățile chino-sovietice se adânceau, Gheorghiu-Dej și-a atribuit rolul de mediator între cele două centre comuniste rivale. În loc să urmeze calea Moscovei în relațiile cu celelalte partide și state comuniste, Gheorghiu-Dej a început să dezvolte legături independente cu acestea. Ceaușescu a fost și el implicat în diplomația mișcării comuniste mondiale. Împreună cu prim-ministrul, Ion Gheorghe Maurer, el a mers în China, Coreea de Nord și URSS în anii 1963 și 1964, pentru convorbiri cu Mao, Kim Ir Sen și Hrușciiov. [...] Declarația Partidului Muncitoresc Român din aprilie 1964 cu privire la principalele probleme ale mișcării comuniste mondiale rezuma noua filozofie a P.M.R. [...]. În acest document fundamental, comuniștii români [...] au subliniat angajamentul lor față de principiile independenței și suveranității naționale, deplinei egalități, neamestecului în treburile interne ale altor state și partide, precum și principiul cooperării bazate pe avantaj reciproc [...]. Documentul respingea în mod direct statutul privilegiat al Moscovei în cadrul mișcării comuniste mondiale [...]. În același timp, România a manifestat un interes crescând pentru îmbunătățirea relațiilor cu Occidentul. Unul dintre oamenii de încredere ai lui Gheorghiu-Dej a vizitat Statele Unite ale Americii [...], iar prim-ministrul Ion Gheorghe Maurer a vizitat Franța [...].”

(V. Tismăneanu, *Stalinism pentru eternitate*)

B. „Primul dintre actele spectaculoase de politică externă era stabilirea relațiilor cu Germania Federală în 1967 [...]. O politică asemănătoare a adoptat Nicolae Ceaușescu față de Israel în timpul conflictului arabo-israelian din vara anului 1967. După ce, [...] în frunte cu URSS, statele socialiste au decis suspendarea relațiilor cu Israel, [...] Ceaușescu a refuzat să urmeze exemplul sovietic [...]. Relațiile cu Statele Unite ale Americii au cunoscut o traiectorie spectaculoasă [...]. Prin numirea unui nou ambasador român la Washington, Ceaușescu a cerut SUA acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate, întrucât aceasta facilita creșterea volumului schimburilor comerciale între cele două țări [...]. Datorită percepției pozitive pe care o avea România în Occident și mai ales în Statele Unite, în septembrie 1967, ministrul de externe, Corneliu Mănescu, a fost ales președinte al Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. [...] Un alt lider alături de care Ceaușescu a ținut să se afișeze a fost cel al Franței. [...] Venit la București după o escală la Moscova și una la Varșovia, Charles de Gaulle a fost auditorul perfect pentru declarațiile lui Ceaușescu în favoarea desființării blocurilor politico-militare [...].”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un lider politic român, precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la Declarația Partidului Muncitoresc Român din aprilie 1964. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că în lumea comunistă există ostilități chino-sovietice. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două practici politice din statul român, utilizate în primul deceniu din perioada stalinismului. **6 puncte**
7. Menționați o constantă în desfășurarea acțiunilor politice care au avut loc în România, în perioada 1946-1947. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Ștefan cel Mare a încercat inițial să aibă relații bune cu toți vecinii [...]. Cu Ungaria, raporturile au ajuns încordate, mai ales după reluarea Chilieii de către moldoveni, în 1465. [...] În 1467, spre iarnă, regele Ungariei însuși, în fruntea unei oști, l-a atacat pe Ștefan cel Mare, considerat «vasal necredincios». Rezultatul a fost însă defavorabil, căci în lupta de la Baia (1467) oastea ungară a fost învinsă de români [...].

Moldova era presată tot mai tare [de Imperiul Otoman] să cedeze Chilia [...] și Cetatea Albă. În aceste împrejurări, domnul Moldovei, Ștefan cel Mare, a rupt legăturile cu Poarta [Imperiul Otoman], a refuzat plata tributului și cedarea cetăților pontice [Chilia și Cetatea Albă]. [...] Drept urmare, sultanul a trimis în Moldova peste 100 000 de oameni [...]. Ștefan cel Mare [...] obține o însemnată victorie împotriva otomanilor, la Vaslui (Podul Înalt), în 10 ianuarie 1475. [...] În anul următor, domnul român s-a aflat singur înaintea sultanului [...] venit cu o oaste impresionantă [...] la Războieni (Valea Albă), în 26 iulie 1476, unde «au biruit păgânii pe creștini». [...] În 1484, sultanul avea să ocupe cele două importante cetăți [...].

După un scurt conflict armat cu Polonia, domnul Moldovei a recunoscut suzeranitatea regelui polon Cazimir al IV-lea, prin tratatul din 1459. [...] Tratatetele moldo-polone au fost periodic înnoite, fiindcă Ștefan cel Mare a avut nevoie decenii întregi de sprijin contra turcilor. [...] Pe tronul Poloniei a ajuns Ioan Albert, care la 1497 intra în Moldova în fruntea unei oștiri de 100 000 de oameni [...]. Ștefan [cel Mare] strânge o armată de 40 000 de oșteni, ajutată de 2 000 de turci, de trupe muntene și transilvane. [...] Armata polonă a fost așteptată, în [...] 1497, la Codrii Cosminului (Dumbrava Roșie), unde a fost învinsă. [...] În urma unei expediții moldovenești în Polonia, în 1499 s-a încheiat un tratat moldo-polon, definitivat la Hârlău, în care cele două țări apar drept parteneri egali.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnul Moldovei precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele din sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați o luptă din 1475-1476 și o cauză a conflictelor dintre Moldova și Imperiul Otoman, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la evenimentele militare desfășurate în perioada 1465-1467. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile Moldovei cu Polonia, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia românii participă la relațiile internaționale în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea – primele trei decenii ale secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unui eveniment desfășurat în spațiul românesc, în anul 1859;
- menționarea a două măsuri de politică internă adoptate în statul român, în deceniul șapte al secolului al XIX-lea și a câte unui aspect referitor la fiecare dintre acestea;
- prezentarea unui fapt istoric prin care se urmărește realizarea României Mari, desfășurat în cadrul relațiilor internaționale;
- formularea unui punct de vedere referitor la consolidarea României Mari în deceniul trei al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Model

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Nicolae Ceaușescu/Ceaușescu, Corneliu Mănescu **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Declarația Partidului Muncitoresc Român din aprilie 1964 cu privire la principalele probleme ale mișcării comuniste mondiale rezuma noua filozofie a P.M.R.; respingea statutul Moscovei în cadrul mișcării comuniste etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru oricare două dintre răspunsurile: România, Moscova, URSS, Statele Unite ale Americii/SUA, Franța, Occident **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză, respectiv efect*)
Exemple: cauză: *întrucât aceasta facilita creșterea volumului schimburilor comerciale între cele două țări și efect: Ceaușescu a cerut SUA acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate SAU cauză: Datorită percepției pozitive pe care o avea România în Occident și mai ales în Statele Unite și efect: în septembrie 1967, ministrul de externe, Corneliu Mănescu, a fost ales președinte al Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două practici politice din statul român, utilizate în primul deceniu din perioada stalinismului (1px2=2p)
Exemple: adoptarea Constituției din 1952, cenzura, colectivizarea etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei practici politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei constante în desfășurarea acțiunilor politice care au avut loc în România, în perioada 1946-1947 **Exemple:** vizează preluarea puterii de către comuniști, se urmărește înlăturarea regimului politic democratic etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Ștefan cel Mare **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XV-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Vaslui (Podul Înalt)/Vaslui/Podul Înalt, Războieni (Valea Albă)/Războieni/Valea Albă
3 puncte pentru menționarea oricărei cauze a conflictelor dintre Moldova și Imperiul Otoman, la care se referă sursa dată
Exemple: *a refuzat plata tributului; a refuzat cedarea cetăților Chilia și Cetatea Albă etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la evenimentele militare desfășurate în perioada 1465-1467 (3px2=6p)
Exemple: *Cu Ungaria, raporturile au ajuns încordate, mai ales după reluarea Chilieii de către moldoveni, în 1465.; În 1467, spre iarnă, regele Ungariei însuși, în fruntea unei oști, l-a atacat*

pe Ștefan cel Mare; românii s-au confruntat cu oastea ungară în lupta de la Baia (1467) etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la relațiile Moldovei cu Polonia
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Ștefan cel Mare exercită atribuțiile domniei din domeniul politicii externe, în relațiile Moldovei cu Polonia. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *domnul Moldovei a recunoscut suzeranitatea regelui polon Cazimir al IV-lea, prin tratatul din 1459 și Tratatul moldo-polone au fost periodic înnoite, fiindcă Ștefan cel Mare a avut nevoie decenii întregi de sprijin contra turcilor.* SAU Relațiile Moldovei cu Polonia au caracter diplomatic. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Tratatul moldo-polone au fost periodic înnoite și În urma unei expediții moldovenești în Polonia, în 1499 s-a încheiat un tratat moldo-polon, definitivat la Hârlău, în care cele două țări apar drept parteneri egali etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** Tratatul de la Alba Iulia, lupta de la Stănilești etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărui eveniment desfășurat în spațiul românesc, în anul 1859 (**de exemplu:** întrunirea adunării electivă de la Iași/București, alegerea lui Al. I. Cuza ca domn al Moldovei/al Țării Românești etc.)
 - **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două măsuri de politică internă adoptate în statul român, în deceniul șapte al secolului al XIX-lea (**de exemplu:** Legea rurală, Legea instrucțiunii publice, Constituția din 1866 etc.) și a oricărui aspect referitor la fiecare dintre acestea (**de exemplu:** emanciparea țăranilor, rezolvă parțial problema agrară etc.; învățământul primar este obligatoriu și gratuit, contribuie la modernizarea societății românești etc.; numele statului e România, consacră principiul separării puterilor în stat etc.) **(3px4=12p)**
 - **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric prin care se urmărește realizarea României Mari, desfășurat în cadrul relațiilor internaționale (**de exemplu:** încheierea convențiilor cu Antanta în 1916, participarea la Primul Război Mondial (1914-1918) etc.)
3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric
 - **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la consolidarea României Mari în deceniul trei al secolului al XX-lea (**de exemplu:** Consolidarea României Mari în deceniul trei al secolului al XX-lea s-a realizat prin măsuri legislative.; Practicile politice democratice din deceniul trei al secolului al XX-lea au contribuit la consolidarea României Mari. etc.)
4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)
- #### **Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:**
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
 - **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
 - **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
 - **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**